

students, biology teachers, field-school instructors, nature reserve wardens and especially amateur naturalists. Outing yourself as a marine biologist almost invariably elicits a lament about the state of the world's oceans (or seas) from those around you. This book provides the foundation for any more insightful response about the beauty of marine life. It will inject a fresh breeze into my course on marine biodiversity in the Mediterranean Sea.

Petar Kružić

Department of Biology, Faculty of Science,
University of Zagreb, Zagreb, Croatia

Book review: ATLAS PTICA ISTRE

avtorja: Gordan Lukač & Roberto Stelko
Natura historica, 2016, 167 str.

Pred kratkim mi je v roke prišla lično izdelana monografija o pticah Istre. Knjige sem se zelo razveselil, saj ne poznam veliko monografskih del o naravni dediščini istrskega polotoka, še posebej pa ne o pticah. Po mojem mnenju je namreč polotok Istra obljubljen dežela za ornitologe. Gre za prehodni pas med celinskim, submediteranskim in mediteranskim okoljem, poleg tega pa se nadmorska višina od morske obale na zahodu

do kraškega roba proti vzhodu postopno zvišuje. Še posebej markantna je planota Čičarija, ki v sebi skriva še mnoga neodkrita čudesa narave, in masiv Učke s planinskimi vrhovi krepko nad 1000 m nadmorske višine. Pestra množica različnih habitatnih tipov, ki se pojavlja v pretežno naravnem in deloma ruralnem okolju, nudi gnezditvene niše za mnoge vrste ptic. Ne nazadnje dajejo pečat polotoku tudi reke kot so Dragonja, Mirna in Raša, ki so si urezale strugo v flišnato zaledje in ustvarile posebna življenjska okolja.

V uvodnem delu avtorja razlagata, kako je do nastanka atlasa prišlo, podajata zgodovinski pregled raziskovanja ptic na istrskem polotoku in opisujeta ekološke danosti. Sledi poglavje o metodologiji, kjer izvemo katere kriterije za opredelitev razširjenosti vrst, sezonskega statusa in statusa gnezditk sta uporabljala. V največji meri se avtorja naslanjata na obdobje rednega popisovanja ptic med leti 1985 do 2005, kjer sta popisovala vrste na kvadrantih 10 x 10 km. Opravila sta skoraj 3000 terenskih popisov ptic na obravnavanem območju na 52 kvadrantih. Na podlagi lastnih opazovanj in objavljenih literarnih podatkov sta zabeležila 325 ptičjih vrst, od katerih jih za 300 prikazujeta zemljevide razširjenosti.

Osrednji in največji del ornitološkega atlasa predstavljajo podatki o vrstah, ugotovljenih na hrvaškem delu istrskega polotoka. Velika večina vrst je predstavljena z lično fotografijo in zemljevidom razširjenosti z označe-

nimi kvadranti, kjer vrsta prezimuje, gnezdi ali pa se pojavlja na preletu. V pripadajočem popisu avtorja razpravljata o statusu vrste v Istri in podajata natančnejše podatke, kjer je bila vrsta ugotovljena.

Sledi poglavje, ki obravnava bogastvo in raznolikost istrske ornitofavne, kjer avtorja razpravljata o redkih in ogroženih pticah, »vročih točkah« istrske ornitofavne in še o marsičem. Tako izvemo, da je bila leta 2014 na ustju reke Mirne opažena bengalska čigra (*Thalasseus bengalensis*), na masivu Učke pa so recimo obročkali vrste kot sta npr. mušja listnica (*Phylloscopus inornatus*) in konopeljščica (*Carduelis citrinella*).

Sicer pa je med 325 ugotovljenimi vrstami 142 gnezdilk, 51 je preletnikov, 57 je prezimovalk, 58 pa je vrst, ki so bile doslej ugotovljene le v enem ali največ treh primerih. Največje število vrst so popisali v močvirju Palud, kjer so popisali 213 vrst, in v Nacionalnem parku Brijuni, kjer je bilo ugotovljeno 162 vrst ptic. Tudi planinsko okolje Učke je s 111 ugotovljenimi vrstami bogato okolje. Za primerjavo naj recimo citiram podatke iz omenjenega atlasa, da je bilo v porečju Mirne, ki pokriva razmeroma veliko površino (več kvadrantov), doslej ugotovljenih 252 vrst ptic.

In kaj pomenijo te številke, če jih recimo primerjamo s Krajinskim parkom Sečoveljske soline, ki dejansko meji na Hrvaško? Doslej je bilo v Sečoveljskih solinah ugotovljeno 303 vrst ptic (Iztok Škornik, *osebno sporočilo*), v kvadrantu, ki meji na soline pa sta avtorja popisala

»le« 99 vrst ptic. Prepričan sem, da bi vsaj v mejnem območju s solinami gotovo lahko potrdili navzočnost večjega števila ptic.

Ornitološki atlas ptic Istre je pomembno ornitološko delo, ki bo zapolnilo vrzel o celovitem pregledu ptic Istre. Obenem atlas dokazuje, da je polotok Istra (v tem primeru se to sicer nanaša na hrvaški del) sredozemski biser, ki ga krasijo izjemno biodiverziteti in v veliki meri še vedno dobro ohranjeno naravno okolje. Če bi že moral poiskati kakšno pomanjkljivost, bi v tem oziru omenil ravno Sečoveljske soline, kjer se mi zdi, da bi s sodelovanjem s slovenskimi ornitologi avtorja gotovo pridobila še več podatkov o pojavljanju ptic.

Atlas istrskih ptic je torej pomembno delo, ki je postavilo temeljni kamen k popisovanju istrske ornitofavne za naprej, ki ga bodo hrvaški ornitologi (gotovo pa tudi slovenski, italijanski in drugi) odslej lahko redno dopolnjevali s svojimi podatki. Zato si po mojem mnenju lahko obetamo, da bo druga, izpopolnjena izdaja ugledala luč sveta že v kratkem. Avtorjema glede tega iskreno čestitam, saj sta opravila izjemno delo, čestitke pa si za voljo in pripravljenost k nastanku tega dela zasluži tudi javna ustanova Natura historica, v kateri so očitno prepoznali pomen natisa publikacije te vrste.

Lovrenc Lipej

Morska biološka postaja,
Nacionalni inštitut za biologijo